

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.)

stwierdzam nieważność

§ 2. ust. 4 we fragmencie „w terminie do 10 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, w którym usługa została wykonana” uchwały Nr LVIII/458/23 Rady Gminy Sulików z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, sposobu ich rozliczania oraz rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tych usług.

Uzasadnienie

Rada Gminy Sulików na sesji w dniu 13 grudnia 2023 r. podjęła uchwałę Nr LVIII/458/23 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, sposobu ich rozliczania oraz rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tych usług.

Przedmiotowa uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 19 grudnia 2023 r.

W toku badania legalności uchwały organ nadzoru stwierdził podjęcie §2 ust. 4 we fragmencie „w terminie do 10 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, w którym usługa została wykonana” uchwały z istotnym naruszeniem art. 50 ust. 6 i art. 104 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), polegającym na przekroczeniu zakresu upoważnienia ustawowego poprzez określenie terminu zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze, co należy do kompetencji organu właściwego do wydania decyzji administracyjnej.

Analizowaną uchwałą Rada Gminy Sulików, działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 50 ust. 6, ust. 6a, ust. 6b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), określiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania oraz szczegółowe warunki przyznawania, wymiar i zakres usług sąsiedzkich, sposób ich rozliczania oraz rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tych usług. W §2 ust. 4 uchwały Rada postanowiła, że odpłatność za usługi opiekuńcze wnoszona jest na rachunek bankowy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie w terminie do 10 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, w którym usługa została wykonana.

Tymczasem zgodnie z art. 104 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wysokość należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej. Ustawa wskazuje zatem wprost, że aktem właściwym do określenia terminu zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze jest decyzja administracyjna. Organ stanowiący gminy nie jest więc właściwy do regulowania tej kwestii w akcie prawa miejscowego. Regulacja uchwały wkracza tym samym w zakres kompetencji innego organu – organu właściwego do wydawania decyzji, co zawsze należy traktować jako istotne naruszenie prawa powodujące stwierdzenie nieważności przepisu.

Ponadto uregulowanie w akcie prawa miejscowego materii, która winna znaleźć się w indywidualnym akcie administracyjnym wydawanym w trybie postępowania administracyjnego, w sposób istotny wpływa na sytuację procesową adresata obu aktów. Adresat traci w ten sposób uprawnienia swoiste dla strony postępowania administracyjnego. Można przykładowo wskazać na różny sposób zaskarżenia decyzji administracyjnej (odwołanie) i aktu prawa miejscowego (skarga do sądu administracyjnego) i różny zakres praw i obowiązków procesowych z tym związanych. Także z tego względu wskazany fragment uchwały należy oceniać jako istotnie naruszający prawo.

Dodatkowo należy zauważyć, że zgodnie z treścią upoważnienia ustawowego zawartego w art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Natomiast zgodnie z treścią upoważnienia ustawowego zawartego w art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej, w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług. Zatem ustawa o pomocy społecznej upoważnia radę gminy do określenia trybu pobierania opłat, a także sposobu rozliczania wykonywania usług sąsiedzkich, co nie pozwala jednak na wprowadzanie do aktu prawa miejscowego treści, które zgodnie z ustawą powinny znaleźć się w rozstrzygnięciu przybierającym inną niż powszechnie obowiązujący akt normatywny formę prawną. Ustawa o pomocy społecznej wyraźnie rozdziela pojęcia sposobu rozliczania wykonywania usług sąsiedzkich (art. 50 ust. 6a) czy też trybu pobierania opłaty (art. 50 ust. 6) oraz terminu zwrotu opłat określonych przepisami ustawy (art. 104 ust. 1 i 3). Tym samym regulacja §2 ust. 4 w fragmencie: „w terminie do 10 dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, w którym usługa została wykonana” załącznika do uchwały nr LVIII/458/23 w sposób istotny narusza wskazane przepisy ustawy o pomocy społecznej i konieczne jest stwierdzenie jej nieważności.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszego rozstrzygnięcia przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, którą należy wnieść za pośrednictwem Organu Nadzoru – Wojewody Dolnośląskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały lub zarządzenia organu gminy wstrzymuje ich wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Wojewoda Dolnośląski

Maciej Awizeń